

THE PROFESSOR JAN SEHN INSTITUTE OF FORENSIC RESEARCH 2003 ANNUAL REPORT

Aleksander GŁAZEK, Wojciech PIEKOSZEWSKI

Problems of Forensic Sciences, vol. LVII, 2004, 189–208

INTRODUCTION

Summarising the year 2003, perhaps the most noteworthy feature was the major increase in cases submitted by prosecutor's offices and the police to the Institute and, as a result, the growth in the number of studies conducted and expert reports prepared. The large delegation of Institute staff attending the 3rd European Academy of Forensic Sciences Meeting in Istanbul was especially noteworthy. This is the biggest conference of representatives of various forensic science disciplines, from European Institutes, forensic laboratories, universities, training centres and also specialist firms dealing with production of various materials and equipment. Debates were preceded, as in Lausanne in 1997 and Cracow in 2000, by meetings of all working groups and committees of the European Network of Forensic Science Institutes (ENFSI). Representatives of the Institute presented 27 works (26 oral and 1 poster presentation among them) during thematic scientific sessions in Istanbul. The activities of the Institute in the international arena were not just limited to participation in the above mentioned conference. Institute workers took part in 47 international and Polish conferences, presenting 106 papers in total – of which 58 presentations were during international and 48 during national meetings.

As in previous years, the Institute was a co-organiser of the annual conference of forensic toxicologists, together with the Department of Forensic Medicine, Collegium Medicum, Jagiellonian University, held on June 12–13, 2004 in Niedzica. The leading topic of the 20th conference was questions connected with difficulties and reasons for mistakes in interpretation of results of chemico-toxicological expert reports. As it was the 20th anniversary conference, it was the perfect occasion to summarise the achievements of all previous conferences and to review problems discussed during them. In October 2003, the Institute of Forensic Research was also a co-organiser, together with the Commission of Chemometrics and Computerization of Chemical Analysis, the Committee of Analytical Chemistry of the Polish Academy of Science and Department of Analytical Chemistry, the Department of Chemistry, Jagiellonian University, of an international confer-

ence – “Chemometry – methods and applications”, which took place in Zakopane.

As in previous years, the Institute also hosted international meetings in Cracow organised, among others, under the auspices of ENFSI. The first was the 5th Meeting of the Quality and Competence Committee ENFSI, which was held on March 14–15, 2003 in Cracow. The next was a meeting of the East-European Group of Investigative Psychology, organised in Cracow at the suggestion of the Centre of Investigative Psychology, University in Liverpool, on March 26–28, 2003. Its aim was to prepare joint research projects with the participation of invited representatives of Eastern and Central European countries, and also to try to obtain financial support for its realisation from the European Commission. On April 5th, 2003, the OOS Seminar (One day, One topic Seminar) of the European Academy of Forensic Sciences was held in Cracow. It was devoted to relations between forensic laboratories and universities, and was attended by representatives of forensic laboratories, universities and training centres from 11 European countries. The seminar finished with a panel session, during which participants were expected to answer whether they thought forensic laboratories and universities involved in advancing the forensic sciences should co-operate closely with each other or work separately. On June 12–15, 2003 participants in a group working on development of a multilingual dictionary of forensic sciences terminology met in Cracow (Multilingua Project Cracow Meeting 2003).

It should be especially emphasised that the above mentioned increase in number of cases submitted for examination to the Institute and also the number of expert opinions issued and analyses conducted did not have a negative influence on realisation of other statutory tasks of the Institute. At the same time an electronic register of expert reports was significantly enhanced, and now embraces all units of primary activity of the Institute, together with Departments of Road Accidents Analyses in Gdańsk and Poznań. An electronic system of evidences cataloguing was also partially implemented.

Thanks to cooperation with the Department – Centre of Personnel Training of the Ministry of Justice, a series of seminars was again held for prosecutors and also psychologists and pedagogues from Diagnostic-Consulting Family Centres; it was organised within the framework of the Forensic Sciences Educational Centre. Staff of the Institute also participated in post-graduate training courses for other professional groups, for which they prepared lectures, seminars and exercises. The high level of didactic activity by Institute staff was maintained in 2003: numerous lectures for students of various departments of the Jagiellonian University were organised, and Master’s and Doctor’s Theses were supervised at the Institute. In 2003,

the Institute also played host to two students from Strathclyde University, Great Britain. As in previous years, the Institute organised the final of the Polish Knowledge Competition for public prosecutor applicants, and our staff ran training courses for applicants from the Appeal Prosecutor's Office in Cracow.

In May, at the suggestion of the Institute, a plaque dedicated to Dr Jan Zygmunt Robel was unveiled at the Institute of Medical Biochemistry, Collegium Medicum, Jagiellonian University, at ul. Kopernika 7. This was where the Institute of Forensic Research had its headquarters during the Nazi occupation and just after the end of World War II. This ceremony, co-organised by the Jagiellonian University and the Institute of National Remembrance in Cracow was conducted jointly with the opening of an exhibition titled "Citizens of the Małopolska Region in the Katyn Forest massacre documents of Dr. Jan Robel", marking the 60th anniversary of the commencement of examination by Dr. Robel and colleagues of the so-called Katyn forest massacre documents in the building at ul. Kopernika 7.

2003 was indisputably a year of intensive work, both scientific and organisational, for many Institute staff.

SCIENTIFIC ACTIVITY

The scientific work plan, positively assessed by the Scientific Council of the Institute on December 12, 2002, constituted the basis for scientific work and research at the Institute of Forensic Research in 2003.

Grants

In 2003, six research projects co-financed by the Committee of Scientific Research were realised:

1. Pharmacological substances and road traffic safety (Department of Forensic Toxicology, continuation);
2. Methodology of body fluids examination for hallucinogenic substances by means of gas and liquid chromatography coupled with mass spectrometry and also high performance liquid chromatography with fluorescence detection (Department of Forensic Toxicology, continuation);
3. Elaboration of analytical-chemometrical model of MDMA profiling (Department of Forensic Toxicology);
4. Chemometric interpretation of physico-chemical analyses of glass microtraces (Department of Criminalistics, continuation);
5. Identification of flammable fluid mixtures originating from fire sites using gas chromatography with thermal desorption (Department of Criminalistics, continuation);

6. Computer system for aiding examination of graphical traits of handwriting (Department of Criminalistics, continuation).

In 2003, work on project no. 2 was finished. The results formed the basis of a doctor's thesis completed at the Department of Chemistry, Jagiellonian University. They were also presented during a scientific meeting of the Cracow Division of the Polish Toxicological Society.

One request for subsidising of a new research topic was submitted to the Committee of Scientific Research.

Research

Department of Forensic Toxicology

At the Department of Forensic Toxicology, besides projects realised within the framework of the Committee of Scientific Research grants (see: Grants), the following planned researches were conducted in 2003:

1. Ketamine and its metabolites in forensic toxicology;
2. Content of zinc and copper in brain and blood taken from people who committed suicide (continuation).

The following studies (not included in the plan) were also conducted:

3. Examination of durability of flaccidating agents in autopsy material;
4. Comparison of efficiency of HPLC-DAD and EC methods for determining phenothiazine derivatives in autopsy blood.

In 2003, work on topics no. 1,3 and 4 was finished. Results of analyses linked to topic 1 formed the basis of a doctor's thesis of one of the Institute's researchers, and results of research topic 3 were presented at the TIAFT conference in Melbourne and submitted for publication in *Forensic Science International*. Results obtained during work on topic 4 were published in *Problems of Forensic Sciences*.

Department of Criminalistics

At the Department of Criminalistics, apart from projects realised under grants from the Committee of Scientific Research (see: Grants), the following planned studies were conducted:

1. Differentiation of black toners used in printers and photocopiers (continuation);
2. Use of statistical methods for assessing the evidential value of secured gunshot residues;
3. Analysis of damage to textile materials resulting from contact with fire and elevated temperatures;
4. Differentiation of black ballpoint pen inks and multicolour gels and inks by means of optical and analytical methods (continuation);

5. The effect of loss of sight on stability of handwriting traits (continuation);
6. Elaboration of methodology for evaluating the similarity of an Identikit to a photograph (continuation);
7. Comparison of parameters of statements recorded with the use of the recording function on various types of cellular phones and other digital recorders from the point of view of the possibility of carrying out identification examinations of speakers.

The following additional researches were also conducted:

8. Possibility of examination of authenticity of recordings, made by mains powered digital equipment, in conditions typical for the Polish electrical network – validation of the ENF Criterion (electrical network frequency criterion);
9. Analysis of pictures of magnetic traces, recorded using analogue equipment.

In 2003, work on topics no. 3 and 4 was finished. Research results were presented during national and international scientific conferences.

Department of Forensic Psychology

At the Department of Forensic Psychology, research was conducted on the following topics (as planned):

1. Personality of parents fighting for custody of a child (continuation);
2. Causes and symptoms of aggression in juveniles committing aggressive crimes (continuation).

Results of selected fragments of topic no. 2 were presented during the 3rd European Academy of Forensic Sciences in Istanbul and during the 13th European Conference “Psychology and Law” in Edinburgh. They were also submitted for publication in the International Journal of Forensic Mental Health and Psychiatry, Psychology and Law.

Department of Road Accidents Analyses

At the Department of Road Accidents Analyses, the following planned research topics were realised:

1. Multi-body model of passenger car structure for broad application in crash simulations;
2. Comparative studies on the range of deformations of colliding vehicles, depending on the relative height of sites of primary contact;
3. Effectiveness of emergency braking of a car and geometrical traits of asphalted pavements;
4. Traumatic amputations in victims of car crashes.

Moreover, at the Department of Road Accidents Analyses, the following additional research work (not included in the plan) was carried out:

5. Modification of standardised records of car accident sites examinations and elaboration of new standardised records of: examinations of multi-trace vehicles and mono-trace vehicles;
6. The influence of the rubber mixture of tyre treads on the delay in motor vehicle braking.

In 2003 work on all the topics enumerated above was finished and results were published in *Paragraph on the Road*.

Department of Forensic Haemogenetics

The research plan for 2003 included two studies by the Department of Forensic Haemogenetics:

1. Examination of polymorphism of the DNA sequence of the Y chromosome;
2. Individualisation of dogs (*Canis familiaris*) and wolves (*Canis lupus*) using STR and mitochondrial DNA genetic markers. Possibilities of differentiation between dogs and wolves.

In 2003, work on topic No 1 was finished. Due to some financial problems, project 2 was not completed.

Doctor's Theses

In 2003, two persons working at the Institute were awarded a PhD: Ewa Janowska, MSc, at the Department of Pharmacy, Collegium Medicum, Jagiellonian University successfully completed a doctoral thesis entitled "Saliva as a material for determining opium alkaloids" (promoted by Prof. Wojciech Piekoszewski). Wojciech Lechowicz, MSc, was awarded a doctorate at the Department of Chemistry, Jagiellonian University. He wrote a thesis on "Methodology of determining hallucinogens in organic liquids for the purposes of forensic toxicology and forensic expert reports" (promoted by Prof. Andrzej Parczewski).

Conferences, scientific seminars, and publications

In 2003, scientists working at the Institute took part in 47 international and national scientific conferences, giving 106 presentations (papers or posters), of which 58 were at international conferences. They also participated in 30 seminars and meetings of various institutions and scientific societies, giving 17 presentations. Between January and December 2003, 33 internal seminars took place, during which 31 papers or reports were presented. In total, Institute staff prepared 154 presentations.

121 original research papers, case studies or reviews appeared in print in 2003 and also 12 reports, critiques and other publications.

Publishing activity

In 2003, the Institute of Forensic Research Publishers issued four volumes (LIII, LIV, LV, LVI) of *Problems of Forensic Sciences* and prepared materials for a successive volume. Volumes LIV and LV contain papers presented during the jubilee 20th Conference of Forensic Toxicologists in Niedzica. Moreover, volumes 1–12 of *Paragraph on the Road* were published. The following book was also published: *Chemometry. Methods and Applications. II Conference*, Dariusz Zuba (ed.), ISBN 83-87425-12-5.

As part of ongoing cooperation with the National Prosecutor's Office, IFR Publishers participated in the publication of 12 issues of the monthly *The Public Prosecutor's Office and Law* and – in collaboration with Polish Society of Medicine and Criminology – 2 volumes of *Archives of Forensic Medicine and Criminology*.

CASEWORK

4250 cases were accepted in 2003. 4131 cases were dealt with in this period: 1948 submitted by the Police, 1711 by prosecutor's offices, 431 by courts, 17 by health institutes and 13 sent in by other bodies (among others by Military Police, Customs). Analyses were carried out and expert reports prepared in a total of 3810 cases, and 321 cases were dealt with by correspondence without issuing an opinion.

Institute staff took part in 131 court trials and in 52 expert inspections and experiments.

In 2003, the Institute of Forensic Research employed 48 experts in various fields, including 8 part-time employees.

As in previous years, employees of the Institute took part in numerous inter-laboratory quality control tests: both national and international.

TRAINING AND EDUCATION

The training and education activity of the Institute was focused, above all, on persons working for the administration of justice (police officers, prosecutors, forensic scientists). The following seminars were organised under the aegis of the Forensic Science Education Centre in 2003:

1. For prosecutors:
  - two five-day seminars entitled "Investigative psychology", in which two groups of participants took part, 100 people in total;

- two five-day seminars entitled “Criminalistic reconstruction of the course of an event”, in which two groups of participants also took part, 100 persons in total;
  - one five-day seminar entitled “Legal and technical problems of road accidents”, in which one group of 60 persons participated.
2. For psychologists and pedagogues from Diagnostic-Consulting Family Centres:
- one four-day seminar “Violence and aggression – conditions, mechanisms, counteracting”, attended by one group of 40 people;
  - one four-day seminar “Incest crimes – the role and duties of the forensic psychologist”, in which one group of 40 participants took part;
  - one five-day seminar “Psychological expertise in family cases” attended by one group of 40 persons.

Moreover, Institute staff were involved in training the following groups:

- prosecutor trainees of the Appellate Prosecutor’s Office in Cracow;
- judges of the Appellate Court in Cracow.

Some post-graduate training courses for various groups of professionals were also conducted under the aegis of the Forensic Science Education Centre in 2003.

Medical Training Centre of Post-graduate Education:

- one 11-day seminar “Toxicological analysis of biological material”, in which one group of 10 persons participated;
- one 20-day seminar “Forensic alcoholology and drug addiction” with two groups of participants, 10 persons all together.

Training for police psychologists:

- one two-day seminar “Psychological premises of homicide perpetrators’ profiling – theory and practice”, attended by one group of 20 participants.

The Institute’s employees also participated actively in other training courses for various groups of professionals:

- training for police staff dealing with drug crimes, organised by the Criminal Department of the City Command of the Police in Cracow;
- training for workers of the road accident service of police commands of the Małopolska region;
- lecture for policemen of the Road Traffic Division of the City Command of the Police in Cracow “Methods of revealing, documenting and securing traces at the scene of road accidents”;
- “Fundamentals of forensic psychology” for listeners of a post-graduate course titled “Counselling and psychological care”, Institute of Psychology, Jagiellonian University, winter semester;

- Post-graduate lectures “Psychology of transport”, Institute of Applied Psychology, Jagiellonian University;
- lectures for policemen from the criminal departments of the garrison of the Małopolska region, Voivodeship Command of the Police in Cracow;
- lectures, seminars, and diploma exams at the Postgraduate Faculty “Road Accident Expertise”, Cracow University of Technology and Institute of Forensic Research, I and II semester;
- Training at the School of Aspirants of the National Fire Brigade in Cracow, “Chosen aspects of criminalistic reconstruction of a road accident”;
- lecture “Use of the V-SIM programme” as part of a training workshop of the Chief Command of the Police, Legionowo.

As part of their didactic work, Institute staff ran the following lectures for university students in 2003:

A series of lectures “Forensic expertise” for students of year III–V of the Department of Law, Jagiellonian University, winter term;

- module “Forensic psychology” for students of year IV, Institute of Applied Psychology, Jagiellonian University, summer term;
- lectures within the framework of the course “Fundamentals of forensic psychology” for III–V year students of the Institute of Psychology, Jagiellonian University, winter term;
- lectures forming part of the course “Psychological conditioning of witness testimony of victims” for students of IV and V year, Institute of Psychology, Jagiellonian University, summer term;
- lectures on “Problems of general and environmental toxicology” for students of the Department of Chemistry, Jagiellonian University, specialising in environmental protection, summer term;
- lectures for students of IV year of the Department of Chemistry, Jagiellonian University, specialising in forensic chemistry, summer term;
- lectures on “Forensic psychopathology” for year III–V students, Department of Law, and year III–V of the Institute of Psychology, Jagiellonian University, summer term.

In 2003, 2 persons from the University of Strathclyde, Great Britain worked at the Institute on placements. Caroline Delahoyde spent a three-month placement at the Department of Forensic Toxicology, where she prepared a master’s thesis “Determination of estazolam in blood and saliva after therapeutic dose using LC/MS”, and Stewart Mason had a three-month placement at the Department of Criminalistics, finishing with a master’s thesis “The determination of possible differentiation between multi-glazed window glass units using SEM-EDX analysis”.

The Institute's employees also directly supervised 15 master's theses by students of the Department of Chemistry, Department of Biology and Earth Sciences, Department of Biotechnology and Institute of Psychology, Jagiellonian University. At the Institute, 4 doctoral theses by students of the Department of Chemistry, Jagiellonian University were completed as well.

Scientists working at the Institute also improved their own qualifications, participating in various placements and consultations and also working visits to national and foreign institutions. And thus, three two-week exchanges took place under the Leonardo da Vinci programme "VITSTVOS-B": M. Kajstura and G. Ślusarczyk at the Centre of Forensic Expertises, Vilnius, Lithuania, A. Trawińska at the Austrian Academy of Science, Vienna, Austria, and P. Zieliński at the Institute of Criminalistics Prague, (Prague, Czech Republic); under the Leonardo da Vinci programme "VITSTVOS-E", M. Kajstura and G. Ślusarczyk spent two weeks at the Departamento de Acústica e Imagen, Servicio de Policía Jurídica, Dirección Generale la Guardia Civil (Madrid, Spain), and R. Stanaszek and D. Zuba went on a one-week exchange to the Crime Laboratory (Vantaa, Finland); under the Leonardo da Vinci programme "INVESTPSYCHOLOGY" T. Rajtar took part in a two-week exchange at the Institut de Profilage et d'Analyse Criminelle IPAC-DRICA (Paris, France); and under the Leonardo da Vinci programme "SEFE" G. Zadora spent three months at Edinburgh University (Edinburgh, Scotland). Moreover, T. Rajtar stayed in Edinburgh and participated in workshops connected with the conference "Risk Assessment and Risk Management", and J. Zębala completed an advanced course in biomechanics "The biomechanics of impacts and vehicle crashworthiness" organised by Warsaw University of Technology.

THE SCIENTIFIC COUNCIL

In June 2003, the four-year IX term of office of the Scientific Council of the IFR came to an end. Elections of Scientific Council members for the X term of office took place on October 10, 2003.

In 2003, three sessions of the Scientific Council were held: two of the outgoing one (March 28 and June 24) and one of the newly-elected one on December 12.

The topic of the session of the Scientific Council on March 28 was discussion of the annual report of the Director of the Institute, concerning realisation of statutory duties and other activities undertaken in 2002 and also presentation of periodical assessments of achievements of scientific and technical personnel of the Institute, and taking a position on this assessment. The session of the Scientific Council on June 24, 2003 was devoted to establish-

ing criteria of assessment of achievements of scientific and technical employees of the Institute and also discussing an election programme for the new Scientific Council for the X term of office and changes in the regulations of elections. The meeting on this day was ceremonial in style: there was a summary of all the work of the Scientific Council of the IX term of office (1999–2003) and a speech by the Deputy Prosecutor General Kazimierz Olejnik on behalf of the Minister of Justice, addressed to all members of the outgoing Scientific Council, with words of approval and thanks for many years of work for the Institute.

During the inaugural session of the Scientific Council of the X term of office, which took place on December 12, 2003, Prof. Józef K. Gierowski was elected Chairman of the Council. Prof. Andrzej Parczewski was elected Vice-chairman of the Council, and Dr. Janina Zięba-Palus – the Secretary of the Council. Later in the session, the Scientific Council approved the Regulations of the Scientific Council and conferred Honorary Membership on Prof. Bolesław Stolarski, who had been Chairman of the Council for many years. Moreover, The Council familiarised itself with the programme of development of the Institute for years 2003–2006, discussed the scientific work plan and foreign trips plan for 2004, and also became acquainted with the financial programme for year 2004.

by Aleksander Głazek, Wojciech Piekoszewski

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU EKSPERTYZ SĄDOWYCH IM. PROF. DRA JANA SEHNA W 2003 ROKU

Aleksander GŁAZEK, Wojciech PIEKOSZEWSKI

WSTĘP

Podsumowując 2003 rok, szczególną uwagę należy zwrócić na znaczny wzrost spraw kierowanych w tym okresie do Instytutu przez prokuratury i policję, a także wynikający stąd wzrost liczby wykonanych badań oraz wydanych opinii. Na wyróżnienie zasługuje również liczny udział pracowników Instytutu we wrześniowym III Spotkaniu Europejskiej Akademii Nauk Sądowych w Istambule, największej tego rodzaju konferencji przedstawicieli różnych dyscyplin nauk sądowych z krajów europejskich, reprezentujących zarówno instytuty oraz laboratoria sądowe, jak i ośrodki uniwersyteckie, centra szkoleniowe, a także specjalistyczne firmy zajmujące się produkcją różnego rodzaju urządzeń oraz materiałów. Obrady tego kongresu poprzedzone były, podobnie jak w 1997 roku w Lozannie oraz 2000 roku w Krakowie, spotkaniami wszystkich grup roboczych i komitetów Europejskiej Sieci Instytutów Nauk Sądowych (ENFSI). Podczas tematycznych sesji naukowych przedstawiciele Instytutu zaprezentowali w Istambule 27 prac (w tym 26 referatów i 1 plakat). Aktywność Instytutu na forum międzynarodowym nie ograniczyła się wyłącznie do udziału we wspomnianej konferencji. Pracownicy Instytutu uczestniczyli bowiem w 47 konferencjach międzynarodowych i krajowych, przedstawiając ogółem 106 prac, w tym 58 prezentacji na spotkaniach o charakterze międzynarodowym oraz 48 podczas spotkań krajowych.

Tradycyjnie Instytut był współorganizatorem kolejnej konferencji toksykologów sądowych, przygotowanej wspólnie z Katedrą i Zakładem Medycyny Sądowej Collegium Medicum UJ. Tematem wiodącym XX z kolei konferencji były zagadnienia związane z trudnościami i przyczynami błędów w interpretacji wyników analizy chemiczno-toksykologicznej. Spotkanie to, które odbyło się w dniach 12–13 czerwca 2003 roku w Niedzicy, ze względu na swój rocznicowy charakter stanowiło znakomitą okazję do podsumowania dorobku wszystkich dotychczasowych konferencji oraz przeglądu poruszanej podczas nich problematyki. W październiku 2003 roku Instytut był również współorganizatorem, wraz z Komisją Chemometrii i Komputeryzacji Analizy Chemicznej Komitetu Chemii Analitycznej PAN oraz Zakładem Chemii Analitycznej Wydziału Chemii UJ, międzynarodowej II Konferencji „Chemometria – metody i zastosowanie”, która odbyła się w Zakopanem.

Podobnie jak w roku poprzednim, Instytut pełnił rolę gospodarza międzynarodowych spotkań organizowanych w Krakowie, między innymi pod auspicjami ENFSI. Pierwszym z nich było posiedzenie Komitetu ds. Jakości i Kompetencji ENFSI (5th Meeting Quality and Competence Committee ENFSI), które odbyło się w dniach 14–15 marca 2003 roku, następnym spotkanie Wschodnioeuropejskiej Grupy Psychologii Śledczej, zorganizowane w dniach 26–28 marca 2003 roku z inicjatywy Centrum Psychologii Śledczej Uniwersytetu w Liverpool. Jego celem było przygotowanie wspólnych projektów badawczych z udziałem zaproszonych do współpracy reprezen-

tantów krajów Europy środkowej oraz wschodniej i podjęcie starań o uzyskanie środków finansowych na ich realizację z Komisji Europejskiej. W dniu 5 kwietnia 2003 roku, również w Krakowie, odbyło się Seminarium OOS (One day, One topic Seminar) Europejskiej Akademii Nauk Sądowych poświęcone wzajemnym relacjom pomiędzy laboratoriami sądowymi a uniwersytetami, w którym wzięli udział przedstawiciele laboratoriów sądowych, uniwersytetów i centrów szkoleniowych z 11 krajów europejskich. Seminarium to zakończyło się panelem, którego uczestnicy mieli odpowiedzieć na pytanie, czy uniwersytety i laboratoria sądowe, rozwijając jednocześnie nauki sądowe, winny ze sobą ściśle współpracować, czy też działać niezależnie. W dniach 12–15 czerwca 2003 roku spotkali się z kolei w Krakowie członkowie grupy zajmującej się opracowaniem wielojęzycznego słownika terminologii nauk sądowej (Multilingua Project Cracow Meeting 2003).

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż wspomniany na wstępie wzrost liczby spraw w stosunku do lat poprzednich kierowanych do badań w Instytucie, jak i wydanych przez Instytut opinii oraz wykonanych analiz, nie wpłynął w sposób negatywny na realizację innych zadań statutowych Instytutu. Jednocześnie usprawniony został w znacznym stopniu elektroniczny rejestr ekspertyz, którym objęto wszystkie komórki działalności podstawowej Instytutu wraz z Pracowniami Badania Wypadków Drogowych w Gdańsku i w Poznaniu. Wdrożono także częściowo elektroniczny system ewidencji dowodów rzeczowych.

Dzięki współpracy z Departamentem – Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości Ministerstwa Sprawiedliwości, wznowiony został cykl seminariów dla prokuratorów oraz psychologów i pedagogów z RODK organizowanych ramach Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych. Pracownicy Instytutu uczestniczyli także w szkoleniach podyplomowych innych grup zawodowych, dla których przygotowali wykłady, seminaria oraz ćwiczenia. Podkreślić należy utrzymującą się od lat dużą aktywność dydaktyczną pracowników Instytutu przejawiającą się w prowadzeniu między innymi zajęć dla studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w opiece merytorycznej nad pracami magisterskimi i doktorskimi realizowanymi w Instytucie. W 2003 roku goszczono także dwoje stażystów z Uniwersytetu Strathclyde z Wielkiej Brytanii. Instytut był też tradycyjnie organizatorem kolejnego finału Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy dla aplikantów prokuratorskich, a pracownicy Instytutu prowadzili zajęcia szkoleniowe dla aplikantów prokuratorskich z okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie.

W maju, w Instytucie Biochemii Lekarskiej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego przy ulicy Kopernika 7, gdzie w czasie okupacji niemieckiej i tuż po zakończeniu II wojny światowej miał swoją siedzibę Instytut Ekspertyz Sądowych, z inicjatywy Instytutu odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą dr. Janowi Zygmuntowi Roblowi. Uroczystość ta, której współorganizatorami byli Uniwersytet Jagielloński oraz Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie, połączona z otwarciem wystawy „Małopolskie w katyńskich dokumentach dr Jana Robla”, zbiegła się z 60 rocznicą rozpoczęcia badań tzw. materiałów katyńskich przez dra J. Robla i jego współpracowników w budynku przy ulicy Kopernika 7.

Rok 2003 to bezsprzecznie okres wyjątkowej pracy, zarówno merytorycznej, jak i organizacyjnej, wielu pracowników Instytutu.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Podstawę działalności naukowo-badawczej Instytutu Ekspertyz Sądowych w roku 2003 stanowił plan pracy naukowej, pozytywnie zaopiniowany przez Radę Naukową Instytutu w dniu 12 grudnia 2002 roku.

Granty

W roku 2003 realizowano 6 projektów badawczych dofinansowanych przez Komitet Badań Naukowych:

1. Środki farmakologiczne a bezpieczeństwo ruchu drogowego (Zakład Toksykologii Sądowej, kontynuacja);
2. Metodyka badania płynów ustrojowych na obecność substancji halucynogennych technikami chromatografii gazowej i cieczonej sprzężonymi ze spektrometrią mas oraz wysokosprawnej chromatografii cieczonej z detekcją fluorescencyjną (Zakład Toksykologii Sądowej, kontynuacja);
3. Opracowanie analityczno-chemometryczne modelu profilowania MDMA (Zakład Toksykologii Sądowej);
4. Interpretacja chemometryczna wyników analiz fizykochemicznych mikrookruchów szkła (Zakład Kryminalistyki, kontynuacja);
5. Identyfikacja ciekłych mieszanin zapalających w materiałach pochodzących z pogorzeliśka metodą chromatografii gazowej z desorpcją termiczną (Zakład Kryminalistyki, kontynuacja);
6. Komputerowy system wspomagania badań cech graficznych pisma ręcznego (Zakład Kryminalistyki, kontynuacja).

W roku 2003 zakończono prace badawcze objęte projektem nr 2. Wyniki pracy stały się podstawą pracy doktorskiej obronionej na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego, przedstawiono je również na zebraniu naukowym Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego.

Do Komitetu Badań Naukowych złożono 1 wniosek o dofinansowanie kolejnego tematu badawczego.

Prace badawcze

Zakład Toksykologii Sądowej

W Zakładzie Toksykologii Sądowej, poza projektami realizowanymi w ramach grantów Komitetu Badań Naukowych (zob. Granty), prowadzono w roku 2003 następujące objęte planem prace badawcze:

1. Ketamina i jej metabolity w toksykologii sądowej;
2. Zawartość cynku i miedzi w mózgu i krwi pobranych od osób, które popełniły samobójstwo (kontynuacja).
Wykonywano również następujące prace pozaplanowe:
3. Badanie trwałości środków zwiotczających w materiale sekcyjnym;
4. Porównanie wydolności metod HPLC-DAD i EC do oznaczania pochodnych fenotiazyny we krwi sekcyjnej.

W roku 2003 ukończono prace nad tematami badawczymi nr 1, 3 i 4. Wyniki badań związanych z tematem nr 1 stały się m.in. podstawą pracy doktorskiej pracownika IES, natomiast wyniki badań dotyczących tematu nr 3 przedstawiono na konfe-

rencji TIAFT w Melbourne i złożono do druku w czasopiśmie *Forensic Science International*, a tematu nr 4 opublikowano w czasopiśmie *Z zagadnień nauk sądowych – Problems of Forensic Science*.

Zakład Kryminalistyki

W Zakładzie Kryminalistyki, poza projektami realizowanymi w ramach grantów Komitetu Badań Naukowych (zob. Granty), realizowano następujące planowe prace badawcze:

1. Różnicowanie czarnych tonerów stosowanych w urządzeniach do drukowania i kopiowania (kontynuacja);
2. Zastosowanie metod statystycznych do oceny wartości dowodowej zabezpieczonych śladów powystrzałowych;
3. Analiza uszkodzeń powstałych w wyrobach włókienniczych na skutek kontaktu z ogniem i podwyższoną temperaturą;
4. Różnicowanie czarnych past długopisowych oraz różnobarwnych żeli i atramentów za pomocą metod optycznych i analitycznych (kontynuacja);
5. Wpływ utraty wzroku na stabilność cech pisma ręcznego (kontynuacja);
6. Opracowanie metodyki oceny podobieństwa portretu pamięciowego do wizerunku fotograficznego (kontynuacja);
7. Porównanie parametrów zapisu wypowiedzi utrwalonych za pomocą funkcji dyktafonu różnych modeli telefonów komórkowych oraz innych rejestratorów cyfrowych z punktu widzenia możliwości przeprowadzenia badań identyfikacyjnych rozmówców.

Wykonywano również następujące badawcze prace dodatkowe:

8. Możliwość zbadania autentyczności nagrań utrwalonych przez rejestratory cyfrowe zasilane sieciowo w warunkach właściwych dla polskiej sieci energetycznej – walidacja metody ENF Cryterion (ang. electrical network frequency cryterion – kryterium częstotliwości sieci energetycznej);
9. Analiza obrazów śladów magnetycznych, utrwalonych w zapisach zarejestrowanych na nośnikach analogowych.

W roku 2003 ukończono prace nad tematami nr 3 oraz 4. Wyniki badań zaprezentowano na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych.

Zakład Psychologii Sądowej

W Zakładzie Psychologii Sądowej prowadzono badania nad następującymi tematami planowymi:

1. Osobowość rodziców walczących o powierzenie opieki nad dzieckiem (kontynuacja);
2. Przyczyny i przejawy agresji u nieletnich sprawców przestępstw z użyciem przemocy (kontynuacja).

Wyniki badań poszczególnych fragmentów tematu nr 2 zostały przedstawione podczas 3. Europejskiej Akademii Nauk Sądowych w Stambule i 13. Europejskiej Konferencji „Psychologia i Prawo” w Edynburgu oraz przesłane do druku w czasopismach *International Journal of Forensic Mental Health* oraz *Psychiatry, Psychology and Law*.

Zakład Badania Wypadków Drogowych

W Zakładzie Badania Wypadków Drogowych realizowano następujące planowe tematy badawcze:

1. Wielobryłowy model struktury samochodu osobowego do szerokiego zastosowania w symulacji zderzeń;
2. Badania porównawcze zakresu deformacji zderzających się pojazdów w zależności od wzajemnej wysokości położenia miejsc pierwotnego kontaktu;
3. Efektywność awaryjnego hamowania samochodu a cechy geometryczne nawierzchni asfaltowych;
4. Urazowe amputacje ciała u ofiar wypadków drogowych.

Ponadto w Zakładzie Badania Wypadków Drogowych prowadzono następujące prace dodatkowe:

5. Modyfikacja wzoru protokołu oględzin miejsca wypadku oraz opracowanie nowych wzorów protokołów: oględzin pojazdu wielośladowego, oględzin pojazdu jednośladowego;
6. Wpływ mieszanki gumowej opon bieżnikowanych na opóźnienie hamowania samochodu.

W roku 2003 ukończono prace nad wszystkimi powyższymi tematami badawczymi, a ich wyniki zaprezentowano podczas krajowych i zagranicznych konferencji oraz opublikowano między innymi w czasopiśmie *Paragraf na Drodze*.

Pracownia Hemogenetyki Sądowej

W planie pracy naukowej Instytutu na rok 2003 przewidziano realizację przez zespół Pracowni Hemogenetyki Sądowej dwóch tematów badawczych:

1. Badanie polimorfizmu sekwencji DNA chromosomu Y;
2. Identyfikacja osobnicza w obrębie gatunków psa (*Canis familiaris*) i wilka (*Canis lupus*) z zastosowaniem markerów genetycznych typu STR i DNA mitochondrialnego. Możliwości różnicowania psa i wilka.

W roku 2003 zakończono prace nad tematem nr 1. Ze względu na brak środków finansowych odstąpiono od realizacji projektu nr 2.

Prace doktorskie

W 2003 roku dwie osoby spośród pracowników Instytutu uzyskały stopień doktora. Pani mgr Ewa Janowska na Wydziale Farmaceutycznym Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego obroniła pracę doktorską zatytułowaną „Ślina jako materiał do oznaczania alkaloidów opium” (promotor prof. dr hab. Wojciech Piekoszewski). Natomiast Pan mgr Wojciech Lechowicz na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego obronił pracę zatytułowaną „Metodyka oznaczania substancji halucynogennych w płynach ustrojowych dla celów toksykologii sądowej oraz opiniowania sądowego” (promotor: prof. dr hab. Andrzej Parczewski).

Konferencje, seminaria naukowe oraz publikacje

W 2003 roku pracownicy Instytutu Ekspertyz Sądowych wzięli udział w 47 międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, prezentując na nich 106 doniesień naukowych (referaty lub plakaty), w tym 58 na konferencjach międzynarodowych. Uczestniczyli także w 30 seminariach oraz zebraniach różnych placówek i to-

warzystw naukowych, przedstawiając na nich 17 prac. W okresie od stycznia do grudnia 2003 r. odbyły się 33 wewnątrzinstytutowe spotkania seminaryjne, podczas których wygłoszono 31 referatów lub sprawozdań. Łącznie pracownicy Instytutu przygotowali 154 prace.

W 2003 roku ukazało się drukiem 121 oryginalnych, kazuistycznych lub poglądowych prac oraz 12 sprawozdań, recenzji oraz innych publikacji.

Działalność wydawnicza

Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych wydało w roku 2003 kolejne cztery zeszyty (LIII, LIV, LV, LVI) czasopisma *Z zagadnień nauk sądowych* oraz przygotowało materiały do kolejnego zeszytu. Zeszyty LIV oraz LV zawierają teksty prac przedstawionych na jubileuszowej XX Konferencji Toksykologów Sądowych w Niedzicy. Ponadto opublikowano numery 1–12 czasopisma *Paragraf na Drodze*. Ukazała się również następująca pozycja książkowa: *Chemometria. Metody i zastosowania. II Konferencja*, Dariusz Zuba (red.), ISBN 83-87425-12-5.

W ramach współpracy z Prokuraturą Krajową Wydawnictwo IES współuczestniczyło w wydaniu 12 numerów miesięcznika *Prokuratura i Prawo* oraz – w współpracy z Polskim Towarzystwem Medycyny i Kryminologii – 4 zeszytów *Archiwum medycyny sądowej i kryminologii*.

DZIAŁALNOŚĆ OPINIODAWCZA

W 2003 roku zarejestrowano wpływ 4250 spraw. Załatwiono w tym okresie 4131 spraw, z tego 1948 skierowanych przez policję, 1711 przez prokuratury, 431 przez sądy, 17 przez placówki służby zdrowia oraz 13 spraw przesłanych przez innych zleceńdawców (m.in. żandarmerię wojskową, Urząd Celny). Łącznie wykonano analizy i opracowano opinie w 3810 sprawach, a 321 spraw załatwiono korespondencyjnie bez wydawania opinii.

Pracownicy Instytutu brali udział w 131 rozprawach sądowych oraz 52 oględzinach i eksperymentach rzeczoznawczych.

W 2003 r. w Instytucie zatrudnionych było 48 biegłych różnych specjalności, w tym 8 w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Wzorem lat ubiegłych, pracownicy Instytutu uczestniczyli w licznych międzylaboratoryjnych – zarówno zagranicznych, jak i krajowych – testach kontroli jakości wyników badań.

DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWO-DYDAKTYCZNA

Działalność szkoleniowa prowadzona przez Instytut koncentrowała się przede wszystkim na doskonaleniu zawodowym pracowników wymiaru sprawiedliwości. I tak w ramach Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych w 2003 roku zostały przeprowadzone następujące seminaria:

1. Dla prokuratorów:
  - dwa pięciodniowe seminaria „Psychologia śledcza”, w których wzięły udział dwie grupy uczestników, w sumie 100 osób;

- dwa pięciodniowe seminaria „Kryminalistyczna rekonstrukcja przebiegu zdarzenia”, w których również wzięły udział dwie grupy uczestników, łącznie 100 osób;
  - jedno pięciodniowe seminarium „Problematyka prawna i techniczna wypadków drogowych”, w którym uczestniczyła jedna grupa licząca 60 uczestników.
2. Dla psychologów i pedagogów z RODK:
- jedno czterodniowe seminarium „Przemoc i agresja – uwarunkowania, mechanizmy, przeciwdziałanie”, w którym uczestniczyła jedna grupa licząca 40 uczestników;
  - jedno czterodniowe seminarium „Przestępstwa kazirodztwa – rola i zadania biegłego psychologa”, w którym uczestniczyła jedna grupa licząca 40 uczestników;
  - jedno pięciodniowe seminarium „Ekspertyza psychologiczna w sprawach dotyczących rodziny”, w którym uczestniczyła jedna grupa licząca 40 uczestników.

Ponadto dla pracownicy Instytutu brali udział w szkoleniach:

- aplikantów prokuratorskich okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie;
- sędziów Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

W ramach Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych w 2003 roku zostały przeprowadzone także szkolenia podyplomowe różnych grup zawodowych:

1. Medyczne Centrum Kształcenia Podyplomowego:
  - jedno jedenastodniowe seminarium „Analiza toksykologiczna materiału biologicznego”;
  - jedno dwudziestodniowe seminarium „Alkoholologia sądowa i narkomania”.
2. Szkolenia psychologów policji:
  - jedno dwudniowe seminarium „Psychologiczne przesłanki typowania sprawców zabójstw – teoria i praktyka”, w którym uczestniczyła jedna grupa licząca 20 uczestników.

Pracownicy Instytutu uczestniczyli także aktywnie w innych szkoleniach różnych grup zawodowych, prowadząc:

- szkolenie dla pracowników policji zajmujących się zwalczaniem przestępczości narkotykowej, zorganizowane przez Sekcję Kryminalną Komendy Miejskiej Policji w Krakowie;
- szkolenie pracowników pogotowia wypadkowego komend policyjnych okręgu małopolskiego;
- wykład dla policjantów Sekcji Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Krakowie „Metody ujawniania, dokumentowania i zabezpieczania śladów na miejscu wypadku drogowego”;
- fakultet „Podstawy psychologii sądowej” dla słuchaczy Studiów Podyplomowych „Poradnictwo i pomoc psychologiczna”, Instytut Psychologii UJ, semestr zimowy;
- wykłady w ramach Studium Podyplomowego „Psychologia transportu”, Instytut Psychologii Stosowanej UJ;
- wykłady dla policjantów pionu kryminalnego garnizonu małopolskiego, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie;

- wykłady, seminaria oraz egzaminy dyplomowe w ramach dwusemestralnego Studium Podyplomowego „Ekspertyza wypadku drogowego”, Politechnika Krakowska i Instytut Ekspertyz Sądowych;
- szkolenie w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie „Wybrane zagadnienia kryminalistycznej rekonstrukcji wypadku drogowego”;
- wykład pt. „Zastosowanie programu V-SIM” w ramach warsztatów szkoleniowych KG Policji, Legionowo.

W ramach działalności dydaktycznej pracownicy Instytutu przeprowadzili w 2003 roku następujące zajęcia dla studentów wyższych uczelni:

- cykl wykładów „Ekspertyza sądowa” dla studentów III – V roku Wydziału Prawa i Administracji UJ, semestr zimowy;
- moduł „Psychologia sądowa” dla studentów IV roku Psychologii Stosowanej UJ, semestr letni;
- wykłady w ramach kursu „Podstawy psychologii sądowej” dla studentów III–V roku Instytutu Psychologii UJ, semestr zimowy;
- wykłady w ramach kursu „Psychologiczne uwarunkowania zeznań świadków pokrzywdzonych” dla studentów IV i V roku Instytutu Psychologii UJ, semestr letni;
- wykłady „Zagadnienia z toksykologii ogólnej i środowiskowej” dla studentów Wydziału Chemii UJ, kierunek ochrona środowiska, semestr letni;
- wykłady dla studentów IV roku Wydziału Chemii UJ, kierunek chemia sądowa, semestr letni;
- wykłady z „Psychopatologii sądowej” dla studentów III – V roku Wydziału Prawa i Administracji UJ oraz III – V roku Instytutu Psychologii UJ, semestr letni.

W roku 2003 na stażach w Instytucie przebywało 2 studentów z University of Strathclyde, Wielka Brytania. I tak Caroline Delahoyde odbyła trzymiesięczny staż w Zakładzie Toksykologii Sądowej zakończony pracą magisterską pt. „Determination of estazolam in blood and saliva after therapeutic dose using LC/MS”, a Stewart Mason przebywał na trzymiesięcznym stażu w Zakładzie Kryminalistyki, który został zakończony pracą magisterską pt. „The determination of possible differentiation between multi-glazed window glass units using SEM-EDX analysis”.

Sprawowano również bezpośrednią opiekę dydaktyczną nad 15 pracami magisterskimi studentów Wydziału Chemii, Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, Wydziału Biotechnologii oraz Instytutu Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. W Instytucie realizowano także 4 prace doktorantów Wydziału Chemii UJ.

Pracownicy Instytutu Ekspertyz Sądowych podnosili również własne kwalifikacje, uczestnicząc w różnego rodzaju stażach i konsultacjach, a także przebywali z wizytami roboczymi w krajowych i zagranicznych instytucjach. I tak m.in. w ramach programu Leonardo da Vinci „VITSTVOS-B” odbyły się trzy dwutygodniowe wymiany, w których wzięli udział: M. Kajstura i G. Ślusarczyk (Centrum Ekspertyz Sądowych, Wilno, Litwa), A. Trawińska (Austrian Academy of Science, Wiedeń, Austria) oraz P. Zieliński Institute of Criminalistics Prague (Praga, Czechy); w ramach programu Leonardo da Vinci „VITSTVOS-E” M. Kajstura i G. Ślusarczyk przebywali na dwutygodniowej wymianie w Dyrekcji Generalnej Gwardii Cywilnej (Madryt, Hiszpania), a R. Stanaszek i D. Zuba na tygodniowej wymianie w Narodowym Biurze Śledczym (Vantaa, Finlandia); w ramach programu Leonardo da Vinci „INVEST-PSYCHOLOGY” T. Rajtar wziął udział w dwutygodniowej wymianie w Institut

de Profilage et d'Analyse Criminelle IPAC-DRICA (Paryż, Francja); natomiast w ramach programu Leonardo da Vinci „SEFE” G. Zadora przebywał na trzymiesięcznej wymianie w Edinburgh University (Edynburg, Szkocja). Ponadto T. Rajtar przebywał w Edynburgu (Wielka Brytania) na warsztatach związanych z konferencją „Risk Assessment and Risk Management”, a J. Zębala ukończył zaawansowany kurs z zakresu biomechaniki udarowej i jej zastosowań do rozwiązywania zadań z zakresu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zorganizowany na Politechnice Warszawskiej.

RADA NAUKOWA

W czerwcu 2003 roku upłynęła czteroletnia IX kadencja Rady Naukowej IES. Wybory członków Rady Naukowej X kadencji przeprowadzone zostały w dniu 10 października 2003 roku.

W roku ubiegłym odbyły się trzy posiedzenia Rady Naukowej: dwa ustępującej Rady (28 marca i 24 czerwca) oraz jedno posiedzenie nowo wybranej Rady w dniu 12 grudnia 2003 roku.

Przedmiotem obrad Rady Naukowej w dniu 28 marca 2003 roku było omówienie rocznego sprawozdania dyrektora Instytutu z realizacji zadań statutowych i innych działań podejmowanych w 2002 roku oraz przedstawienie okresowych ocen dorobku pracowników naukowych i badawczo-technicznych Instytutu, a także zajęcie stanowiska w sprawie tej oceny. Posiedzenie Rady Naukowej w dniu 24 czerwca 2003 poświęcone było m.in. ustaleniu kryteriów ocen dorobku pracowników naukowych i badawczo-technicznych Instytutu oraz omówieniu programu wyborów do Rady Naukowej X kadencji i zmian w regulaminie wyborów. Posiedzenie w tym dniu miało uroczysty charakter, gdyż było jednocześnie podsumowaniem prac Rady IX kadencji (1999–2003), połączonym z wręczeniem przez Zastępcę Prokuratora Generalnego Kazimierza Olejnika w imieniu Ministra Sprawiedliwości adresów zawierających słowa uznania i podziękowania za wieloletnią pracę w na rzecz Instytutu członkom ustępującej Rady Naukowej.

Podczas inauguracyjnego posiedzenia Rady Naukowej X kadencji, które odbyło się w dniu 12 grudnia 2003 roku, wybrano Przewodniczącą Rady. Został nim prof. dr hab. Józef K. Gierowski. Funkcję Wiceprzewodniczącego Rada powierzyła prof. dr hab. Andrzejowi Parczewskiemu, a Sekretarza Rady dr hab. Janinie Ziębie-Palus. W dalszej części posiedzenia Rada Naukowa przyjęła Regulamin Rady Naukowej oraz nadała prof. dr hab. inż. Bolesławowi Stolarskiemu, wieloletniemu jej przewodniczącemu, tytuł członka honorowego. Ponadto Rada zapoznała się m.in. z program działania i rozwoju Instytutu Ekspertyz Sądowych na lata 2003–2006, omówiła plan pracy naukowej i plan wyjazdów zagranicznych na 2004 rok oraz zapoznała się z projektem planu finansowego na 2004 rok.

opracowali: Aleksander Głazek, Wojciech Piekoszewski